

Beleidsplan Stichting Brienenshof Duurzaam

Versie 2024

Inleiding

Stichting Brienenshof Duurzaam is opgericht op 15 november 2023. De stichting komt voort uit het Buurtinitiatief Brienenshof Duurzaam, dat eind 2021 van start ging. Vanuit de wijkagenda Elst-Oost is medio 2021 een groepje bewoners van de wijk Brienenshof gestart met een buurtinitiatief. Inmiddels bestaat het stichtingsbestuur uit vijf personen en heeft een bereik van zo'n 120 bewoners aangesloten. De initiatiefnemers zien zich niet als de deskundigen op dit gebied, maar definiëren hun rol als verbinder, communicator en enthousiasmeerder.

Bijeenkomsten

In de maanden november 2021 tot en met januari 2022 verkeerden we in de startfase. Dat betekende vooral luisteren naar waar behoefte aan was bij onze medebewoners. Samen met gemeente en wijkplatform hielden we een enquête (zie hierna). Daarna brachten we in de planfase meer structuur

en samenhang aan, schakelden we expertise in, schreven we deelnotities etc. Deze fase duurde van februari 2022 tot en met augustus 2022. In deze periode maakten we ook een wijkwandeling met de wethouder duurzaamheid.

Er zijn inmiddels tien informatieve bewonersbijeenkomsten gehouden en er zijn werkgroepjes gevormd rond “integraal advies”, "groendak" en “openbaar groen”.

De komende periode willen we ons richten op het formuleren van een “stip op de horizon”. Recent heeft de wethouder duurzaamheid uitgesproken dat het zijn droom is om onze wijk samen met inwoners zelfvoorzienend en netneutraal te maken. Studenten van de Radboud universiteit gaan onderzoek doen naar de mismatch tussen de doelstellingen rondom energietransitie en klimaatdoelstellingen op micro, marco en meso niveau. Daarbij gaan ze vooral op zoek naar een wetenschappelijke onderbouwing voor inwonerparticipatie en out of the box-oplossingen voor de warmtetransitie in relatie tot netcongestie. Voor het formuleren van de stip op de horizon en van een stappenplan, dat naar die stip toewerkt ontberen we de deskundigheid van een procesbegeleider. In samenspraak met de gemeente onderzoeken we de mogelijkheid om aan te sluiten bij het provinciale platform Wijk van de Toekomst.

Enquêtes

De stichting heeft in de beginperiode een goed beeld kunnen opbouwen van de stand van zaken rond duurzaamheid en klimaat in de wijk. Dit is gebeurd door “op te halen” tijdens de bijeenkomsten (Mentimeter, gespreksgroepjes) en door een tweetal enquêtes. Ook heeft recent een inventarisatie plaatsgevonden van het aantal (woningen per straat met) zonnepanelen. Op basis hiervan hebben we berekend dat er sprake is van een dekking van ruim 50% en een opwek van ruim 900.000 kWh per jaar.

Een eerste enquête is in samenwerking met de gemeente Overbetuwe en het wijkplatform Elst-Oost gehouden. De enquête was voor ons vooral een bevestiging van de uitkomsten van de eerste bijeenkomsten met wijkbewoners. Er bleek veel belangstelling voor warmtepompen, een beperkte vraag naar informatie over elektrische (deel)auto's, iets meer belangstelling voor vergroenen van daken en tuinen en voor het collectief opslaan van elektriciteit.

In de tweede enquête heeft een van de werkgroepen zich gericht op de twee meest voorkomende woningtypes in de wijk. Hier zijn verbruikscijfers verzameld, waarmee een nulmoment gecreëerd is. Door periodiek te meten kunnen we het effect van de maatregelen in beeld brengen. In samenspraak met de gemeente beschikken we jaarlijks over de verbruikscijfers per straat van gas en elektriciteit in onze wijk.

Gemeente

De stichting onderhoudt contacten met de contactambtenaar van de gemeente, met het regionaal energieloket en met enkele vakspecialisten bij de gemeente. De gemeente is voor ons van groot belang:

- ✓ De gemeente kan zorgen voor out-of-pocket geld voor het organiseren van bijeenkomsten en het inschakelen van deskundigen

- ✓ De gemeente heeft een belangrijke taak bij het beheren van de openbare ruimte. Een deel van onze aanpak is gericht op het vergroten van de biodiversiteit in de openbare ruimte. Vragen die bij bewoners leven, raken ook het gemeentelijk maai- en snoeibeleid
- ✓ het beleid rond laadpalen,
- ✓ het omzetten van de openbare verlichting naar LED,
- ✓ de wens om de openbare ruimte te benutten voor bijvoorbeeld een collectief systeem van warmtepompen en/of opslag van elektriciteit, die in de wijk wordt opgewekt,
- ✓ een bijdrage in de kosten van een of meer deelauto's,
- ✓ subsidies voor het ontsteden van tuinen (Steenbreek) en voor het afkoppelen van hemelwaterafvoeren.
- ✓ Ook kan de gemeente de verbinder zijn richting Alliander en het Waterschap.

Doelstelling stichting

De stichting heeft ten doel het bijdragen aan een duurzame en klimaatneutrale wijk Brienenshof te Elst en directe omgeving en het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het in het algemeen belang verschaffen van een platform waar bewoners, bedrijven, gemeente en andere betrokkenen en/of belanghebbende partijen bijdragen aan het doel; het organiseren van (informatieve) bijeenkomsten en het verspreiden van informatiemateriaal; het bundelen van ideeën en het bij elkaar brengen van bewoners en andere partijen met eenzelfde doel of belang; - het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De stichting werkt aan de hand van de SDG-doelen, de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Zie de bijlage voor meer informatie hierover.

Meetbare doelen

Vanuit de SDG's zijn de volgende meetbare punten geformuleerd:

- Besparen op het verbruik van gas en (door opwekking) op elektriciteit. Per straat het verbruik jaarlijks monitoren.
- Aantal deelnemers per activiteit in beeld brengen, aantal werkgroep leden, aantal bewoners dat één of meer maatregelen heeft genomen. Voor de twee meest voorkomende types is in beeld gebracht welke maatregelen de bewoners al hebben genomen.
- Aantal bijeenkomsten (online en live) waaraan door bewoners is deelgenomen en de aantallen deelnemende bewoners. Inmiddels zijn tien bijeenkomsten gehouden en hebben we een totaal-bereik van zo'n 120 wijkbewoners.
- Aantal bijeenkomsten (live en online) waarbij bewoners hebben geparticipeerd in het mede ontwikkelen van beleid bij de (gemeentelijke) overheid, bv. beleid energiearmoede, beleid warmtevisie, klimaatbeleid, verbeteren website gemeente. Er is meegepraat bij de totstandkoming van het participatiebeleid en bij het energiearmoede beleid. Ook hebben gesprekken plaatsgevonden over de bestending van de samenwerking tussen ons initiatief en de gemeente. En we hebben meegedacht over acties, zoals Steenbreek, regentonnen, isoleren en warmtepompen.

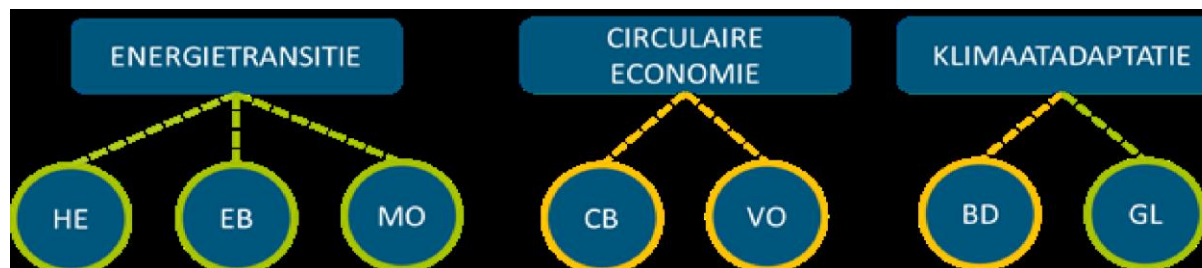
- Aantal hits en posts op sociale media (website, appgroepen, e-mail).
- Aantal partnerschappen waarmee contacten bestaan en die mede ontwikkeld zijn door inzet en/of inspiratie vanuit ons initiatief. Naast het bestuur van de buurtvereniging en het wijkplatform Elst-Oost zijn er contacten met een vergelijkbaar initiatief in Driel en met het Rhein-Waal Institut für Technologie (dorpennetwerk Duitsland/Nederland met Euregiogelden). Ook zijn er contacten met initiatieven in andere kernen van de gemeente Overbetuwe.

Opbouw beleidsthema's

Dit beleidsplan is opgebouwd aan de hand van de thema's binnen de gemeentelijke Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025:

1. Energietransitie: hernieuwbare energie, energietransitie en mobiliteit
2. Klimaatadaptatie: biodiversiteit, groen & landschap
3. Circulaire economie: voedsel en circulaire bedrijven

Op de volgende pagina's beschrijven we de actiepunten voor 2024 rond deze drie thema's.

Thema 1: Energietransitie: Hernieuwbare energie, Energietransitie en Mobiliteit					
Onderwerp	Eigenaar/contactpersoon p	Toelichting	Stand van zaken	Rol SBD	Fasering
Openbare LED verlichting in de wijk.	Gemeente/??	Er ligt een ambtelijk voorstel voor het vervangen van de huidige verlichting.	Wacht op besluitvorming college en raad.	Communicatie richting wijkbewoners. Vervanging leidt vaak tot vragen en klachten.	2024
Laadpalen in de openbare ruimte	Gemeente/??	Momenteel is er 1 openbare laadpaal in	Bij toekomstige aanvragen wordt SBD	Meedenken over de beste plekken voor de laadpalen.	voortdurend

		de wijk, geschikt voor 2 auto's.	geïnformeerd om mee te kijken naar de plek.		
Netcapaciteit	Gemeente/SBD/andere bewonersinitiatieven	Opwekken elektriciteit en toenemend verbruik leiden tot overbelasting van het net.	Voor onze wijk lijkt dit vooralsnog geen probleem. We blijven dit volgen.	Inzicht is van belang voor onze communicatie met wijkbewoners.	2024
Wijkuitvoeringsplan warmtetransitievisie	Gemeente/Tom Verhoef	We laten onderzoeken of collectief dan wel individueel verwarmen de beste optie is	Naast gemeente ook samenwerken met Vivare en eventueel ontwikkelaar de Pas-Noord.	Op basis van het onderzoek conclusies trekken en vervolgstappen bepalen	2024-2025
Deelauto in de wijk	SBD	Nagaan of er belangstelling is voor een deelauto	Nogal wat bewoners hebben momenteel twee auto's.	Behoeft peilen in voorjaar 2024	voorjaar 2024
Energieopslag in de wijk	SBD	Creëren van een energieopslag in de wijk.	Vivare en netbeheerder willen samenwerken.	Samen met een bedrijf de wenselijkheid en mogelijkheden onderzoeken.	2024-2025

Thema 2: Klimaatadaptatie: Biodiversiteit, groen & landschap

Biodivers openbaar groen	Gemeente, SBD, buurtbewoners	Wijkbewoners willen meer biodiversiteit in het openbaar groen.	Er zijn ook ideeën over een pluktuin in de wijk.	Samen met de gemeente en enkele bewoners een plan uitwerken.	2024-2025
Waterkwaliteit grachten	Waterschap	Kwaliteit is slecht en begroeiing is eenzijdig (alleen riet).	In overleg gaan met het Waterschap.	Gesprekspartner voor de eigenaar/beheerder van de grachten.	2024
Nestkastjes plaatsen	SBD, buurtbewoners	Aanschaffen en plaatsen van nestkastjes	Actie Overbetuwe Doet liep tot eind november 2023.	Werkgroep vormen voor aanschaf en plaatsing	Begin 2024
Overdracht groentaken in openbare ruimte	Gemeente/Koen van Hulst, SBD, buurtbewoners	Diverse bewoners willen boomspiegels en	Een werkgroep is met een hovenier een plan aan het maken.	Krachten bundelen en afspraken maken met de gemeente.	2023-2024

		openbare groenstukken zelf gaan onderhouden.			
Thema3 : Cirulaire economie: voedsel en circulaire bedrijven					
Ontwikkelen van een buurttuin met kruiden en/of bloemen	SBD	Kruiden en/of bloemen voor gebruik door bewoners, stimuleren sociale cohesie.	Nagaan welke locaties hiervoor in aanmerking komen.	Samen met aantal bewoners een plan uitwerken.	2e helft 2024

Financiën

Tweemaal hebben we geld gekregen via tranches van de provincie/VSB fonds. Daarnaast hebben we tweemaal meegedaan met Overbetuwe Doet (vergroenen groenbakken en vogelkastjes). Ook hebben we bijdrages gevraagd en gekregen vanuit de gemeente Overbetuwe. Tenslotte hebben we een subsidie gekregen voor voorlichting over energiebesparing. Ook komend jaar blijven we 'zoeken' naar financiële middelen om onze activiteiten te kunnen blijven uitvoeren.

Financiën					
Energiearmoede	Gemeente	Gemeente heeft rijksmiddelen voor het uitvoeren van een beleid.	Beleid wordt momenteel ontwikkeld.	Meedenken over de uitvoering van het beleid.	2023-2024
Aanvraag Overbetuwe doet	SBD	Thema per keer te bepalen.	Enkele bewoners uit de wijk betrekken.	Een aanvraag bij Overbetuwe doet indienen.	periodiek
Subsidie out of pocket kosten	SBD en gemeente	SBD heeft behoefte aan out of pocket geld.	Jaarlijks aanvragen en verantwoorden.	Geld besteden aan bijeenkomsten en voorlichting.	periodiek

Communicatie

De stichting heeft een eigen website: www.brienenshofduurzaam.nl. Op deze website staan de verslagen van de gehouden bewonersbijeenkomsten en documenten plaatsen. Ook onze activiteiten worden daar in beeld gebracht. Er er is bijvoorbeeld een document geplaatst, waarmee bewoners zelf kleinschalig ingrepen kunnen doen, die bijdragen aan onze doelstellingen. Voor de komende periode hebben we de volgende actiepunten:

Communicatie en samenwerking

Website gemeente	Gemeente, SBD, inwonerspanel	Goede informatie en voorbeelden brengen inwoners in beweging om aan de slag te gaan.	Website geeft alleen heel abstracte informatie over duurzaamheid en klimaat.	Meedenken over de manier waarop de website beter kan aansluiten bij de behoefte van bewoners.	2023-2024
Periodiek in beeld brengen welke maatregelen door bewoners zijn genomen	SBD	Momenteel weten we niet hoeveel bewoners een warmtepomp hebben of een regenton of een eigen laadpaal etc.	We hebben inmiddels zicht op het aantal zonnepanelen en jaarlijks inzicht in verbruik van gas en elektriciteit.	Zie vorige kolom	periodiek
Website SBD	SBD	Nu SBD een rechtspersoon is geworden, wordt een eigen website ingericht.	De website wordt grotendeels door de bestuursleden zelf gevuld.	Content aanleveren.	periodiek onderhoud
Pagina in buurtkrant BV Brienenshof	SBD/Martin Luikinga	SBD koopt periodiek een pagina in de buurtkrant.	Gebeurt al enige tijd.	Content aanleveren.	3-4 keer per jaar

Bijlage

SDG-doelen

Stichting Brienenshof Duurzaam werkt aan de hand van de volgende Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's):

Doel 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.

7.2 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het **aandeel hernieuwbare energie** in de globale energiemix verhogen.

7.3 Tegen 2030 de globale **snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen**.

Doel 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

10.2 Tegen 2030 de sociale, economische en politieke **inclusie van iedereen** mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.

10.3 **Gelijke kansen verzekeren en ongelijkheden** wegwerken, ook door het afvoeren van discriminerende wetten, beleidslijnen en praktijken en door het bevorderen van de geschikte wetgeving, beleidslijnen en acties in dit opzicht.

Doel 12: Verantwoorde consumptie en productie.

12.3 Tegen 2030 de **voedselverspilling in winkels en bij consumenten** per capita halveren en voedselverlies reduceren in de productie- en bevoorradingsketens, met inbegrip van verliezen na de oogst.

12.4 Tegen 2020 komen tot een **milieuvriendelijk beheer van chemicaliën** en van alle afval gedurende hun hele levenscyclus, in overeenstemming met afgesproken internationale kaderovereenkomsten, en de uitstoot aanzienlijk beperken in lucht, water en bodem om hun negatieve invloeden op de menselijke gezondheid en het milieu zoveel mogelijk te beperken.

12.8 Tegen 2030 garanderen dat mensen overal beschikken over **relevantie informatie over en zich bewust zijn van duurzame ontwikkeling en levensstijlen die in harmonie zijn met de natuur**.

12.b Ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de **impact te monitoren** van duurzame ontwikkeling op duurzaam toerisme dat werkgelegenheid creëert en de plaatselijke cultuur en producten promoot.

Doel 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

13.3 De opvoeding, **bewustwording** en de menselijke en institutionele capaciteit verbeteren met betrekking tot mitigatie, adaptatie, impactvermindering en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering.

Doel 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.

15.5 Dringende en doortastende actie ondernemen om de **aftakeling in te perken van natuurlijke leefgebieden, het verlies van biodiversiteit** een halt toe te roepen en, tegen 2020, de met uitsterven bedreigde soorten te beschermen en hun uitsterven te voorkomen.

Doel 17: Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.

17.14 Beleidscoherentie voor **duurzame ontwikkeling** versterken.

17.17 Doeltreffende openbare, publiek-private en maatschappelijke **partnerschappen aanmoedigen en bevorderen**, voortbouwend op de ervaring en het netwerk van partnerschappen.

En we hanteren, in navolging van de gemeente Rheden, een achttiende doel: **Deel en geef door**. We willen onze ervaringen delen met de gemeente Overbetuwe en met andere initiatieven binnen de gemeente Overbetuwe en daarbuiten.

Meer informatie over de SDG's: <https://www.sdgnederland.nl/>